

Osmý div a znamení, jež se objevily v Mexiku: Domorodci viděli dva muže, kteří byli sličeni do jednoho těla, říkali jim tlakancoli - sličení muži - a ještě další, s dvěma hlavami, ale jedním tělem. Přivedli je do Cerného paláce, aby si je prohlédli veličlý Motecusoma. Ale sestra na ně pohledl, zmizeli s nimi taťo i jiná znamení. Domorodcům předpovídala tato znamení a divy smrt a zánik. Oznamovala, že nastane konec světa a že byly stvořeny jiné národy, aby obývaly zemi. Tak zdeseni a sklíčení byli z toho důvodu, že nepocházeli žádně vysvětlení těch věcí, jež byly tak zvláštní a jež nikdo předtím nevidal.

A zde v provincii Tlaskale se krátce před příchodem Španělů ukázala ještě jiná znamení. První znamení bylo vycel paprsků, který se objevoval vždy ráno tři hodiny před vychodem slunce. Ten večer se vzdáel jako zářivý bílý oblak k obloze a lidé žaslí, báli se a nevěděli, co by to mohlo znamenat.

A viděli ještě jiné pozoruhodné znamení: Větrný prashný vír přivál rukáv z vichlu Malakucio, jež se nyní nazývá Sierra Tlaxcala. Ten rukáv se třel tak, jako by se chtěl dotknout nebe. Během roku se toto znamení objevilo několikrát a Tlaskalcové se báli a trnuli, ačkoli právě to jsou pocity, které jejich přirozenost a povaze lidí jinak zcela scházeli. Nezbyvalo jim než věřit, že bohové sestupují z nebes, a zprávy o tom se rozběhly po celé provincii až do nejzapadléjší vsi. Ale až už to s těmi znameními bylo zvláštní, nakonec došly a potvrdily se zprávy o příchodu zvláštního, nového národa, zvláště v Mexiku, hlavním městě této říše a království.

(Diego de Muñoz Camargo: Dřiny Tlaskaly)¹⁷

VYPRÁVÍ SE, CO PŘIKÁZAL MOTEKUSOMA, KDYZ SE DOZVĚDĚL, ŽE ŠPANĚLÉ SE VRÁTILI, ŽE PŘIŠLI PODRUHÉ

Pronulvi k nim: „Přistupte blíž, mi bojovníci jaguati, přistupte blíž, náš pán se prý vrátil do své země, jděte ho uvítat, poslouchejte dobře, budete jedné ucho, až pronulvi, co ucho dobře uslyší, to mi přineste! A zde vezměte, co mu dodáte, to je Kvecal-koatliv poklad, poklad našeho vládce!“

První dar: výstroj pána tyrkysá, šiu-tekutilho.

Hadí maska, posázená tyrkysy,¹⁸ zelená koruna z perí kvecala,¹⁹ zelený náhrdelník z tyrkysá se zlatým koroučcem vprostřed, šití s pásy střídavě ze zlata a z lastur, ozdobeny dokoła pery a s chocholem z perí, ozdobeny dokoła pery a s chocholem z perí, okrášlené peřím. A zrcadlo bylo vykládáno z jedné strany tyrkysy, pokryté tyrkysy, složene z tyrkysy, tyrkysy ozdobené, Pak smaragdové náramentky se zlatými rolničkami, krátké vrháči kopí z tyrkysy, s hlavici jakoby hadí, jakoby hadí, čenne sandály z obsidiánu.

Jako druhý dar nesl výstroj Dymajlechho zrcadla, Tescatli-pokry:

Zloutou kuželovitou přilbicí se zlatými hvězdami, zlaté rolničky, které se zavěšují do uší, náhrdelník z koroutovitých hlenužálch uliti,

s ozdobou z malých běloučkých hlenužálch domků, splyvajících na prsa, přívěsky opatřeny.

A kabátec přičudi i zezadu (heteroglyfy) pomalovaný, s tepením z vlnivých, jak pěnía jemnýh per, pak modrý plášť, zvaný ciciu, zvonkovy, jednož cipy se zavazují a zauzli na plecích.

A parčí k němu krížové zrcadlo, splývající na záda, pár pozlacených zronečků z muší, jež se upevňují na kot-pár bílých sandálů.

Třetí dar, ústroj pána z Tlalokanu, Bouřivého, Tlaloka,

Koruna z volavčích per, z per kvecala, plhá per, celá z per, modrozeleným peřím, vzdobená, bohatě zeleným peřím, dosud jako živým, a na ní střídavě zlato a mojské lastury.

A jeho hadí náušnice ze zelených dráhoakmů, jeho kabátec barvy rovně smaragdové, jeho nákrčník: utkany ze smaragdů, s velkým zlatým koroučcem a k tomu zářivé zrcadlo už popsané, a k tomu i zvonky, jeho plášť ovroubený červenými sponami, do něhož se zavují,

zlaté rolničky na nohy a hůl v podobě hada, hůl z tyrkysá.

A čtvrtý dar byl ústroj jeho vlastni, Kvecal-koatla, Hada

Kápě z jaguati kůže, vroubená bažantím peřím, s obrovským smaragdem zeleným, spuštěným na čelo, pak kuliče tyrkysové náušnice se zlatými přívěsky z lastur, náhrdelník ze smaragdů, uprostřed ze zlatým kruhem.

Dále plášť s rudou obrubou, který si uvazuje na ramenu, a zvonky, které počítají na nohy. Šití se zlatým tercem,

s věřím per na okruží a s barevným péřovým chocholem.

Pak krhvá hůl Eckatla, boha větru, nahore zahnutá, ozdobená světlými smaragdy, znamením hvězd, pak sandály z guny, lehké jak pěnía.

Všechnu tuto výstroj, velkou ozdobu boží, dostali vyslanci

a ještě čněné další věci jako dárky na uvítanou.

Zlaté hlenuždí uliti, nošené na hlavách se závěsem z papouščího perí, přilby ze zlatého plechu.

To vše složili do koší z palmového listu, rozdělili do krosen na bedra nosičům.⁴¹

A k těm pěti vyslancům pronulvi Motecusoma, řekl jim: „Jděte, nikde se nezdružujte,

vzývajte našeho pána, boha, vyřídte mu: „Posílá nás tvůj poddaný Motecusoma, neboť ses vrátil do své vlasti, do Mexika.“

Když dorazili vyslanci na pobřeží, nasedli do člunu,

lidé moří je zavazli do Šikalanka.⁴²

Tam přesešli na jiné čluny,

jež řídili ataka, lidé vodní,

všechny dary náložili rovněž do člunu, do člunu ukáhanili, čluny jimi naplnili, aby je ani na chvíli neztratili z očí.

A když už všechno bylo v člunech,

vyrazili, pustili se po vodě, dospěli k jejich korobám, přiblížili se k jejich lodím.

(Cizinci) se vyptávali:

„Kdo jste? Odkud přicházíte?“

Odpověděli jim: „Přicházíme z Mexika.“

A znovu pronulvi (ti na lodích):

„Kdoví, je-li to pravda!

Snaď se jen za příchodu tamodně vydávate!

Snaď si vymyslíte!

Snaď s námi jen žertujete!“

Ale v srdci byli spokojeni,

v srdci byli spokojeni.

Proto zasekli hák z černé měti⁴³ do přídi člunu, přitáhli ho jim k lodi,

spustili povozový žebřík, aby vystoupili.

(Sahagun, FR XII/4)

VYPRÁVÍ SE, JAK MOTEKUSOMACIN PLAKAL,

A MEXIKÁNCI PLAKALI,

KDYZ SE DOZVĚDĚLI, ŽE ŠPANĚLÉ JSOU ŠPANĚLÉ

JAK SILNÍ JSOU ŠPANĚLÉ

A Motecusoma se mučil pochybami,

bál se a chvěl se, pochyboval o budoucnosti města.

A všichni lidé

se báli, děsili se, měli strach.

Tonuli v pochybách, drásali se pochybami,

scházeli a radili se, tvořily se hloučky, pobíhali sem a tam,

bylo slyšet pláč, usedavý pláč, pláč nad dětmi, všeli hlavu.

Vřítali se se slzami v očích, se slzami v očích vřítali děti,

pokoušeli se je konjšit, sebe se pokoušeli konjšit.

Hladili děti po hlavkách,

otcové říkali:

„Běda, děťátka, jak to unsete,

co na nás doleho, co se teď chystá?“

Matky říkaly:

„Děťátka, jak to unsete,

hvoznou podřvanou toho, co na nás dolehně?“

A bylo sdčeno, na vědomí dáno, černé na bílém oznámeno,

ohlášeno, na srdec kladeno

Motekusomovi, že jedna žena naší krve

je přivádí, tlumočí jim,

žena jménem Malin-cin⁴⁴ z Tetlkapku, tj. Na kameni. Už od samotného počátku, už od velké vody.

A tehdy to začalo,

že už jim nepáchli k nohám,

že jim ukazovali záda pověřenci,

kteří měli na starosti všechny ty hromady věcí pro jejich potřebu,⁴⁵

A zároveň tamti se začali vyptávat na Motekusomu,

je-li to ještě mladík,

či dospělý muž, či stařec,

je-li znalého věcu, či na prahu stáří,

zda má už vlasý zčešdivěly.

A dostávali odpověď ti bozi, Španělé:

„Je v nejlepší věku,

ne tustý, hubený, velmi hubený,

štíhlý, pružný.“

Když Motecusoma slyšel,

že se po něm ptají, že po něm pátrají,

že ho bohoré chtějí vidět na vlastní oči, tváří v tvář,

ucitli v srdci smrt, pojal ho děs,

chtěl pryč, chtěl utéci,

chtěl pryč, chtěl uprchnout,

chtěl pryč, chtěl se ukryt,

chtěl pryč, chtěl vyhledat úkryt před nimi,

před bohy.

A o tom dunal a dunal,

přemýšlel a převaloval,

rozbral a rozmouval,

hádal a hádal,

v duchu se ptal a nalezal:

„Mám se ukryt v nějaké slují?“

A svým důvěrníkům, nejbližším svého srdce,

nepodradějším a nejspolehlivějším se světil.

Řekli:

„Jsu, kdo znají cestu na sever, do země kaktusů a pouští,

Miklitanu, Říše smrti,

nebo na východ, do úrodné země,

Tonadv-icanu, Domova slunce

(avšak odtud sem právě přicházejí oni),

nebo na jih, do pralesa a džungle, do Tlalokanu, království boha děšů,

nebo na západ, do Sin-kalko, Zásobárny kukurice;

rozhodni, kam tvá vále ráčí!“

A zatoužil tam, na západ,

na opáčnou stranu, do Domu kukurice,

tak se to zdálo, tak usoudili.

Ale nesvedl to už,

už se nedokázal ukryt, nedokázal se schovat,

nepodnikl nic, byl sám nic,

na nic už se nezmohl.

Slova hadačů a zatíkavců,

s kterými se radil,

zlončila jeho srdce,

zmařila srdce a pobloudila ho.

A tak se rozhodl čekat,

nedělal nic, čekal.

Čekal, nedělal nic.

Pak slonovcal se svým srdcem.

Poddan, odhodlan pohlednout

tváří v tvář tomu, co přijde,

ať jakkoli hrozně.

(Sahagun, FR XII/9)